

Την αρχαιοπρεπή Θεία Λειτουργία του Αγίου Ιακώβου, του Αδελφοθέου και πρώτου Επισκόπου Ιεροσολύμων τέλεσε σήμερα ο Σεβασμιώτατος κ. Δωρόθεος Β' στον Ιερό Καθεδρικό Ναό του Αγίου Νικολάου Ερμούπολεως, συμπαραστατούμενος από τον Αρχιμ. Βενέδικτο, τον Πρεσβύτερο Αθανάσιο, τον Αρχιδιάκονο Αλέξιο και τον Διάκονο Βασίλειο, τους ύμνους της οποίας απέδωσε ο Βυζαντινός χορός των Ιεροψαλτών.

Το θείο λόγο εκήρυξε ο Γραμματέας της Ιεράς Μητροπόλεως, φιλόλογος κ. Αλέξανδρος Μαρκούσιος, το πλήρες κείμενο του οποίου παρατίθεται κατωτέρω.

Μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας, ο Σεβασμιώτατος κ. Δωρόθεος Β' αναφέρθηκε στην εξηκονταετή ευδόκιμη και εύορκη διακονία προς την Ιερά Μητρόπολη και τον Ιερό Ναό του Αγίου Νικολάου των προοδοιοπορήσαντων Εφημερίων του, Αρχιμανδριτών Γρηγορίου Μαραγκού και Τιμοθέου Δράγαση, με την ευκαιρία της ανακομιδής των οστών τους, μετά δεκαετία από της εκδημίας τους, και την εναπόθεσή τους σε ειδικές προθήκες, στην κάτωθι του Ιερού Ναού του Αγίου Νικολάου Κρύπτη του Αγίου Δωροθέου, ειπών, μεταξύ άλλων, τα εξής: "...Οι δύο αυτοί Πατέρες υπήρξαν επί 60 χρόνια οι Ηρακλιδείς της Ιεράς Μητροπόλεως και του Αγίου Νικολάου, διακόνησαν με σεβασμό και αφοσίωση 5 Αρχιερείς, τον και χειροτονήσαντα αυτούς Μητροπολίτη Σύρου Φιλάρετο, τον Τοποτηρητή Θήρας Γαβριήλ. το αοίδιμο Προκάτοχό μου Δωρόθεο, τον Τοποτηρητή Παροναξίας Αμβρόσιο και την ελαχιστότητά μου, αποδεικνύοντας με την αγάπη τους και το σεβασμό τους προς το πρόσωπο του Επισκόπου το γνήσιο Εκκλησιαστικό τους ήθος και φρόνημα. εβάπτισαν, εμύρωσαν και ευλόγησαν τέσσερις γενεές Συρίων..." και επεκαλέσθη τις προσευχές τους από το Ουράνιο Θυσαστήριο, όπου συνιερουργούν μετά Αγίων και Αγγέλων.

Απευθυνόμενος δε ιδιαιτέρως στον διάδοχό τους και Εφημέριο του Αγίου Νικολάου, Αρχιμ. Βενέδικτο Φραγκογιάννη, είπε χαρακτηριστικά: "...Η τιμή που αποδίδεις σήμερα προς τους προκατόχους σου, με τη σκέψη και την πρότασή σου να εναποτεθούν τα οστά τους κάτωθεν του Ιερού Ναού, στην διακονία του οποίου αφιέρωσαν τη ζωή τους, είναι τιμή που αντανακλάται προς το πρόσωπό σου, διότι ο τιμών τιμάται, αλλά και ευθύνη έναντι αυτών, ώστε να συνεχίσεις την ευλογημένη διακονία σου στον Ιερό Ναό του Αγίου Νικολάου, επί τοις ίχνεσιν αυτών στοιχών.."

Εν συνεχεία, με λιτανευτική πομπή οι δύο οστεοθήκες, φερόμενες υπό Πρεσβυτέρων, μεταφέρθηκαν στο ιερό Παρεκκλήσιο του Αγίου Δωροθέου, όπου ετελέσθη ιερό Μνημόσυνο, τους ύμνους του οποίου απέδωσε η Πολυφωνική Χορωδία του Αγίου Νικολάου, και ο Σεβασμιώτατος, καταφανώς συγκινημένος, τις τοποθέτησε επί των ειδικά προευνεπισμένων προθηκών.

Στη Λειτουργική Σύναξη παρέστησαν η Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Σύρου-Ερμούπολης κα Μαρία Καζαντζάκη, ο Αρχιπλοίαρχος Διοικητής της 6ης Περιφέρειας ΛΣ-ΕΛΑΚΤ, ο κυριος και η κυρία Πολιτευτής των Κυκλάδων, ο Λιμενάρχης Σύρου, ο Διοικητής της Ναυτικής Ακαδημίας Σύρου, ο Διοικητής της Αστυνομικής Διεύθυνσης Κυκλάδων, ο επί τιμή Περιφερειακός Διευθυντής

Εκπαίδευσης Ν. Αιγαίου,οικογενείς των αιμνήστων Αρχιμανδριτών και πλήθος πιστού λαού.

Τις εκδηλώσεις πλαισίωσαν νεάνιδες των Κατηχητικών Ομάδων του Αγίου Νικολάου, τις οποίες ο Σεβασμιώτατος κ. Δωρόθεος Β' συνεχάρη και ευλόγησε.

IMAGES/NEWS/2015/SYROS/2510iakobou

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ ΤΟΥ ΑΔΕΛΦΟΘΕΟΥ

(Ι.Ν. ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΩΣ, 24.10.2015)

Γοργόπτερα πουλιά, Σεβασμιώτατε Πατέρα μας, οι αναμνήσεις....

Και η ανθρώπινη καρδιά, στενόχωρη φωλιά, που δεν μπορεί συχνά να τις κρατήσει...

Και φεύγουν και πετάνε και ξεχνιούνται αναμνήσεις ανθρώπων,καταστάσεων, συναισθημάτων, ευεργεσιών, ευχαριστίας και ευγνωμοσύνης. ...

Το κατάλαβε πολύ νωρίς ο άνθρωπος...

Και μηχανεύτηκε πολλούς τρόπους τα φτερά των αναμνήσεων να ψαλλιδίσει και πάντα κοντά του ζωντανές να τις κρατήσει..

Ζωγράφισε εικόνες, έστησε ανδριάντες, ανύψωσε οβελίσκους, χάραξε επιγραφές, συνέθεσε έπη, συνέταξε βιογραφίες, αντάλλαξε δακτυλίδια,τύπωσε μετάλλια, συνέστησε γιορτές τη μνήμη ευεργεσιών ποτέ μη λησμονήσει..

Μόλις οι Εβραίοι εγκατέλειψαν τη γη του Φαραώ κατευθυνόμενοι από τον ίδιο το Θεό προς την ποθητή ελευθερία και τη γη της Επαγγελίας, αμέσως, από την πρώτη στιγμή κιόλας τη στιγμή της Εξόδου τους, καθώρισαν την επισημότερη εορτή τους, την εορτή του Πάσχα, υπόμνηση σωτηρίας διηνεκή, ανάμνηση αναλλοίωτη από τήν τύρβη του χρόνου των θαυμασίων γεγονότων, με τα οποία η Θεία Πρόνοια κατεκόσμησε τις αρχές της εθνικής τους αυθυπαρξίας...

Και γιόρταζαν κάθε χρόνο το Πάσχα, συνηγμένοι επί το αυτό,τρώγοντας άζυμο άρτο,για να τους θυμίζει τη βιασύνη με την οποία ξέφυγαν από τους τυράνους τους, πικρά χόρτα, για να τους θυμίζουν την πίκρα της δουλείας, αμνό, για να τους θυμίζει τον αμνό εκείνο, με το αίμα του οποίου οι πρόγονοί τους έβαψαν τα κατώφλια των σπιτιών τους στην Αίγυπτο και ο εξολοθρευτής άγγελος δεν έβλαψε τους πρωτοτόκους τους, όρθιοι, με ράβδους στα χέρια, όπως όταν έφευγαν από την Αίγυπτο...

Χιλιάδες χρόνια μετά, στο Υπερώο της Σιών, 24 ώρες πριν το Εβραϊκό Πάσχα, τελέσθηκε από τον Ιησού Χριστό ένα άλλο Πάσχα, διαφορετικό, μοναδικό,

παγκόσμιο....

Ένα Πάσχα χωρίς αμνό, αφού το τέλεσε ο ίδιος ο Αμνός του Θεού, όχι όρθιος, αλλά ως βασιλεύς ανακείμενος, χωρίς πικρά χόρτα, γιατί σε λίγο όλες οι πίκρες του κόσμου θα εγλυκαίνοντο, χωρίς να κρατά οδοιπορική ράβδο, γιατί σε λίγο ο Σταυρός θα γινόταν σκήπτρο στα χέρια των πιστών...

Ένα Πάσχα, που ιερούργησε το από καταβολής κόσμου εσφαγμένον Αρνίον, και μετέδωσε στους Μαθητές, ακόμα και στον Προδότη, και δι' αυτών προς τους πιστούς, έως της συντελείας των αιώνων τον Άρτο, τον εξ ουρανού καταβάντα, τον Σίτο, που αλέσθηκε στομύλο του Σταυρού, τον Κόκκο, που έπεσε στη γη, τάφηκε και πολύν καρπόν έφερε, και τον Οίνο, τον ζώήρρυτο χυμό της αληθινής Αμπέλου...

Το Σώμα και το Αίμα Του....

Με την εντολή: Τούτο ποιείτε εις την εμὴν ανάμνησιν...

Και μεταλαμβάνουν οι μαθητές, και μεταλαμβάνουν οι πιστοί, όχι μια ανάμνηση της εθελοθυσίας Του απλή, αλλά τον ίδιο τον γενόμενο άνθρωπο και υπέρ ημών παθόντα, αναστάντα και αναληφθέντα Λόγο του Θεού.

Τούτο ποιείτε εις την εμὴν ανάμνησιν

Οι Απόστολοι και οι διάδοχοί τους, μνήμονες της εντολής αυτής, κατέστησαν τον «Μυστικόν Δείπνον» του Κυρίου θεσμό ιερό, για την διαρκή μετάδοση και μετάληψη του Σώματος και του Αίματός Του και τη συνεχή και αληθινή παρουσία Του στη ζωή της κοινωνίας των πιστών, διατηρώντας σε βασικές γραμμές το ίδιο τελετουργικό τυπικό.

Ο αρχαϊκός λειτουργικός πυρήνας του θείου αυτού συμποσίου περιλαμβάνει δυο θεοδίδακτα διαγράμματα της χριστιανικής λατρείας. Το πρώτο παραλήφθηκε από τη Συναγωγή και διδάχθηκε από τον ίδιο τον Κύριο, τον «σαρκωθέντα Λόγο του Θεού». Είναι η τιμητική υποδοχή των Ιερών Γραφών εν μέσω ψαλμών, η τελετουργική ανάγνωση και η ομιλητική ανάπτυξη των διδαγμάτων τους, και στη συνέχεια οι σχετικές δεήσεις.

Και το δεύτερο διάγραμμα παραδόθηκε από τον ίδιο τον νέο χαρισματικό «Μέγαν Αρχιερέα» «κατά την τάξη Μελχισεδέκ», την τελευταία εσπέρα της επίγειας ζωής Του. Είναι «η κλάσις του άρτου» κατά το «Δείπνον του Κυρίου», μετά των ικεσιών, της προσκομιδής των τιμίων Δώρων, της αναφοράς, του καθαγιασμού και της μεταδόσεώς τους, για να χωρίσουμε από την αμαρτία και σε «άφεση αμαρτιών».

Τα δύο αυτά διαγράμματα της λειτουργίας «του Λόγου» και της λειτουργίας «της Ευχαριστίας» συναπετέλεσαν τη βασική δομή της θείας λειτουργίας, αυτή τη μια μοναδική πράξη θείας λατρείας, που ανέπτυξαν ελεύθερα οι κατ' εξοχήν φύλακες της Αποστολικής Παραδόσεως, οι Επίσκοποι της Μίας

Εκκλησίας, «ως έδοξε» και «όση δύναμις αυτοίς», μέχρι το τέλος της σκληρής περιόδου των διωγμών.

Στις αρχές του Δ' αιώνα οι επισημότερες μητροπολιτικές Εκκλησίες προσαρμόζουν στον αρχαϊκό αποστολικό πυρήνα τις ίδιες λειτουργικές παραδόσεις και ήθη, για την έγκυρη και κανονική τέλεση του Μυστηρίου, και τις διαδίδουν στις επαρχίες της δικαιοδοσίας τους.

Η καταγραφή αυτή της ίδιας «λειτουργικής δέλτου», δηλαδή της κάθε θείας λειτουργίας που διασώθηκε μέχρι σήμερα, «ούτε τυχαίως επετελέσθη, ούτε κατά το εκάστω δοκούν, αλλά εκ της εν εκάστη, μητροπολιτικής Εκκλησίας τηρουμένης παραδόσεως των παλαιότερων χρόνων», όπως σημειώνει ο Αρχιεπίσκοπος Πατρών Νικηφόρος ο Καλογεράς (+ 1896).

Για να διασφαλισθεί η παλαιότητα και η απόλυτη εγκυρότητα του επίσημου λειτουργικού κειμένου, συνδέθηκε με το σεπτό όνομα Αποστόλου, Ευαγγελιστού ή μεγάλου Πατέρα της τοπικής Εκκλησίας.

Στην Εκκλησία των Ιεροσολύμων και στο αρχαίο μεγάλο ιεραποστολικό κέντρο της Αντιόχειας, η τοπική θεία λειτουργία σφραγίστηκε με το επιφανές όνομα του πρώτου κλητού Αποστόλου και Επισκόπου της αγίας πόλεως των Ιεροσολύμων και «αρχηγέτου των μυστηρίων» (αγ. Επιφάνιος), του «αδελφού του Κυρίου» Ιακώβου.

Βεβαίως, η ευρύτατη και για μακρό χρόνο χρήση της Λειτουργίας του Αγίου Ιακώβου, πρόσθεσε στο ιερό κείμενο ευχές και άλλων Πατέρων (αγίων Γρηγορίου και Βασιλείου) και ύμνων («Το τρισάγιον» μεταξύ του Ε' και Στ' αιώνα και «Ο μονογενής» μεταξύ του Στ' έως και του Ζ' αιώνα, κ.α.).

Αυτές οι προσθήκες, όμως, δεν είναι λόγος για να αμφισβητηθεί η γνησιότητά της, όπως όσες προσθήκες και αν έγιναν στην Αγία Σοφία δεν αναιρούν τη γνησιότητά της ως έργο του Ιουστινιανού.

Το ουσιώδες, πάντως, είναι ότι το διάγραμμά της και οι έννοιες της την αποδεικνύουν αληθές και γνήσιο δημιούργημα εκ της Μητρός πασών των Εκκλησιών.

Οι προσευχές της αρχαιοπρεπείς...

Η δε Τυπική της διάταξη "είτα αναγιγνώσκεται διεξοδικώτατα τα ιερά λόγια της Παλαιάς Διαθήκης και των Προφητών και αποδείκνυται η του Υιού του Θεού ενανθρώπισις", είναι διάταξη μοναδική σε όλες τις περισωθείσες ελληνικές λειτουργίες, αφού καθόλου δεν αναφέρει την Καινή Διαθήκη και μας παραπέμπει στον αρχέγονο Χριστιανισμό, του 1ου αιώνα, όταν ακόμα δεν είχε απαρτισθεί ο λεγόμενος Κανόνας της Καινής Διαθήκης.

Άλλωστε, τον Αδελφόθεο Ιάκωβο ως συγγραφέα της θείας Λειτουργίας

αναγνωρίζει η Πενθέκτη Οικουμενική Σύνοδος, η οποία συνεκλήθη το 692 στην Κωνσταντινούπολη από τον αυτοκράτορα Ιουστινιανό Β', γνωστή επίσης ως Εν Τρούλω Σύνοδος, γιατί συνεδρίασε στη λεγόμενη «αίθουσα του Τρούλου», στο Ιερό Παλάτιο. Ονομάζεται δε Πενθέκτη, γιατί συμπλήρωσε το έργο των δύο προηγούμενων Συνόδων, και γι' αυτό δεν απέκτησε ξεχωριστή αρίθμηση, αλλά θεωρείται τμήμα εκείνων.

Ειδικότερα στον 32ο Κανόνα της, αναφέρεται: Και γαρ Ιάκωβος, ο κατά σάρκα Χριστού και Θεού ημών αδελφός, ος της Ιεροσολυμιτών Εκκλησίας πρώτος τον θρόνον επιστευθη και Βσίλειος, ο της Καισαρέων Αρχιεπίσκοπος, εγγράφως την μυστικήν ημίν ιερουργίαν εκδεδώκασι.

Αναφορές στο Λειτουργικό κείμενο της Λειτουργίας του Αγίου Ιακώβου μαρτυρούνται πολύ νωρίς, στήν 23ην κατήχηση τοῦ ἁγ. Κυρίλλου Ἱεροσολύμων, που απαγγέλλθηκε τῷ 348, στις ὁμιλίες τοῦ ἁγ. Ἰωάννου Χρυσοστόμου (+ 407) και τις επιστολές του Αγίου Ιερωνύμου, ο οποίος ἔζησε στα Ἱεροσόλυμα και μνημονεύει φράση ολόκληρη της λειτουργίας του Αγίου Ιακώβου, (+420).

Στα σύγχρονα χρόνια, για πρώτη φορά στή χώρα μας ἡ Λειτουργία αὐτή τελέστηκε την 1η Δεκεμβρίου 1886, στον Ιερό Ναό της Αγίας Ειρήνης Αθηνών, ἀπό τόν Μητροπολίτη Ζακύνθου Διονύσιο Λάτα, στήν τελετή ἐνηλικιώσεως τοῦ διαδόχου Κωνσταντίνου.

Ἐκτοτε, η αρχαιοπρεπής αὐτή Θεία Λειτουργία, με ὅλες τις ἰδιαιτερότητες του τυπικού της, τελείται την ημέρα της μνήμης του Αγίου Ιακώβου, στις 23 Οκτωβρίου, ημέρα μνήμης του αγ. Ιακώβου, και προαιρετικά την Κυριακή μετά τα Χριστούγεννα, όπου και πάλι η Εκκλησία τιμά τη μνήμη του.

Σεβασμιώτατε Πάτερ,

Μέσα σε ένα κόσμο διαιρέσεων και ατομισμού, η Θ. Λειτουργία είναι δεσμός αγάπης και ειρήνης, δεσμός ενότητας και αδελφοσύνης· Συμμετέχει ο κάθε πιστός σ' αὐτήν ὄχι σαν ένα άτομο εγωκεντρικό, ἀλλά σαν μέλος του σώματος του Χριστού, μαζί με ὅλη την Εκκλησία.

Με την στρατευόμενη και την θριαμβεύουσα Εκκλησία .

Η Θεία Λειτουργία ἔχει μία οικουμενική πληρότητα και ἐνότητα που δεν εκτείνεται μόνο σ' ένα ἄπειρο χώρο, ἀλλ' ἐπίσης και σ' ένα ἄπειρο χρόνο, περιλαμβάνει δηλαδή ὅλες τις γενεές και ὅλες τις εποχές.

Μνημονεύουμε μαζί με τους ζωντανούς και τους νεκρούς, ὄχι σαν μια ἀνθρώπινη ἔκφραση συμπάθειας και νοσταλγίας για τα αγαπημένα μας πρόσωπα, που ἔφυγαν, ἀλλά ἔχοντας πλήρη συνείδηση και ἡ ἐπίγνωση, ὅτι ὅλοι μαζί οἱ πιστοί, οἱ ζῶντες και οἱ νεκροί, εἴμαστε ἡ μυστική ἀδελφότης ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, με ἐπίκεντρο και πηγή της ζωῆς μας την Αγία Τράπεζα, ἐπὶ της ὁποίας τελεσιουργεῖται το Μυστήριον της Θείας Ευχαριστίας, με προεστώτα και πρῶτο

ιερουργό και ορατό σημείο ενότητας τον Επίσκοπο, τον οποίο βλέπουμε να προκάθεται εις τόπον Θεού και τους Πρεσβυτέρους εις τόπον συνεδρίου των Αποστόλων, «ὥσπερ σύμπονοι δοθέντες τῷ επισκόπῳ», ὅπως το ἀρχέγονο τυπικό της Θείας Λειτουργίας τόσο εἰσαγωγικά μας παρουσιάζει σήμερα, καὶ ποὺ ἴσως γι' αὐτό θα ἔπρεπε νὰ τελεῖται συχνώτερα...

Αλέξανδρος Γ. Μαρκουῖζος